

Szervezési kérdések

Gyógyszerészet 19. 139—140. 1975.

Közforgalmú gyógyszer-tár gyógyszer-gazdálkodásának korszerűsítése kartonrendszer bevezetésével

TÉLESSY ISTVÁN

A szerző az általa vezetett középforgalmú gyógyszer-tárban a raktári gyógyszerkészlet jelzésére alkalmazott kartonrendszert ismerteti, mely pontosabbá és hatékonyabbá teszi a gyógyszer-gazdálkodási munkát. Segítségével a vállalat is megtakarítást érhet el.

*

A lakosság gyógyszerellátása csak a közforgalmú gyógyszer-tárak kifogástalan gyógyszer-gazdálkodási munkájával biztosítható. Az érvényben levő gazdálkodási rendszer alapjaiban jól bevált, egyes részeiben azonban még javítható. Kísérilem célja e jól bevált módszer finomítása, bizonyos fokú automatizálása volt. A defektálási rendszer módosításával igyekeztem belőle kizárni a szubjektivitást. Ez elsősorban azokban a gyógyszer-tárakban szükséges, ahol több gyógyszerész és asszisztens vesz részt a gyógyszer-gazdálkodás szerteágazó munkájában.

A gyári gyógyszerkészítmények választékbővítési tendenciája, a licencvásárlások és az import kiszélesítése a gyári készítmények számának jelentős növekedéséhez vezet. A készletnormát egy korábbi időszak tévyszámait alapján állapítjuk meg, mégpedig a gyógyszer-forgalom a közforgalmú gyógyszer-tárakban évente átlag 6—8%-kal nő. Ezt a megnövekedett forgalmat — nagyobb választék mellett — azonos pénzügyi kerettel (normával) kell lebonyolítani, mivel a szabályozó rendszer nem teszi lehetővé a forgalommal lineárisan arányos normabővítést. Ezért szükséges az eddiginél kifinomultabb gyógyszer-gazdálkodási munka.

Módszerem alap gondolata egy külföldi példa, melynek lényege, hogy minden gyógyszerkészítményt egyedi lyukkártyával látnak el, s ezt a raktározás helyén, a biztonsági készlet elé helyezik. A lyukkártya mozgatása biztosítja a folyamatos, szinte automatikus gyógyszerutánpótlás lehetőségét.

Sajátos viszonyaink szerint biztonsági készletnek a törzskészletet tekintetem, s a lyukkártyát közönséges 10 × 15 cm nagyságú kartonlappal helyettesíttem. A kartonon feltüntettem a gyógyszer nevét, csomagolási egységét és a törzskészlet darabszámát. A kitöltött kartonokat a raktározás helyén közvetlenül a törzskészlet előtt úgy helyeztem el, hogy mielőtt a törzskészlethez nyúlnánk, először önkéntelenül a kartont kelljen kiemelni. A kiemelt kartonokat dobozban gyűjtjük ábécé sorrendben. Ez a művelet helyettesíti a defektálást a törzskészlet elérésének pillanatában (automatikus defektálás). A kartonok gondos kezelése egyúttal biztosíték arra, hogy a gyógyszer-tár hibájából hiány nem keletkezhet. Konzervatív módszer alkalmazásakor éppen a munkakörök differenciálása a leg-

nagyobb hibaforrás, hisz más személy impleál, más expedial és ismét más rendel. A törzskészletszámok rögzítése a raktározás helyén nehézkes, s ha megoldható is, mindig külön számolást igényel a defektálás előtt vagy pedig — ami az általános — az impleáló „ad oculos” megítélésén múlik a defektálás.

Gyógyszer-gazdálkodási rendszerünk szerint a havi ütemes megrendeléskor a gyógyszerkészletet elméletileg a törzs- és a fogyókészlet összegére állítjuk be. Amennyiben számításunk reális, a következő rendelés beérkezése előtt csupán a törzskészletet kell raktáron találnunk. Az esetben, ha a karton korábban esik ki, ez azt jelenti, hogy a fogyás nagyobb az előre számított fogyókészletnél. A karton kiesésének időpontja időarányosan jelzi a fogyókészlet alakulását. Például, ha négyhetes ciklust figyelembe véve két gyógyszerrendelés között a karton a második héten esik ki, akkor a felhasználás éppen kétszerese az előre számítottnak, vagyis 50%-os a növekedés; ha viszont a harmadik héten, akkor a kérdéses készítmény forgalomnövekedése 25%-os. Ennek megfelelően a fogyasztási adatokra támaszkodva lehet és kell a következő rendelésben a fogyókészletet módosítani.

Gyakorlatunk az, hogy hetenként ellenőrizzük a kartonokat és adunk fel rendelést, lehetőleg a hiánycikkjegyzék módosítása alkalmával, a feladandó rendeléshez kapcsolódva. A megrendelt gyógyszer érkezésekor a karton ismét megkezdí körforgását.

A rendszeres gyógyszerrendeléskor a kartonrendszer a belső ellenőrzés hatékony eszköze; gyakorlatilag többletmunka nélkül feltárja a készletfelvétel hibáit, ezáltal lehetetlenné válik a hibás készletfelvétel miatti túl- vagy alákészletezés.

A hónapról hónapra jelentkező hiányok nemcsak a gyógyszerellátó hálózatnak jelent problémát, hanem nagyban akadályozzák a jó gyógyszerellátást is. Ezen változtatni nem tudunk, de támaszkodva a jól képzett, segítőkész asszisztenciára, a lakosságot sújtó gondokat enyhíteni tudjuk. A hiányok vonatkozásában a kartonrendszer az alábbi előnyöket biztosítja:

A dobozba gyűjtött kartonokat a havi hiánycikkjegyzék szerint megjelöljük, sarkukra gemkapcsot tűzünk. Így szembetűnően elkülönülnek azok a kartonok, amelyek a megyében vagy országszerte hiányzó gyógyszert jelölnek. Megyénk gyakorlata, hogy a hiánycikklista hőközi változásairól körlevélben értesítést küld. A körlevelet a gyógyszer-tárba érkezéskor összevetjük az ábécé sorrendben tárolt kartonokkal, és a beszerezhetővé vált készítményeket többletmunka nélkül rögtön megrendeljük.

A kísérletet egy évig végeztük annak érdekében, hogy meggyőződhessünk rendszerünk előnyeiről. Tapasztalataink kedvezőek voltak. A befektetett munka többszörösen megtérült, a gyógyszerellátás biztonsága fokozódott.

A kísérleti évben több olyan összefüggést észleltünk, amelyek megerősítik a kartonrendszer előnyeit. Ezek a következők:

1. *Vállalati szinten megtakarítást eredményez a nagy volumenű pórtendelések kiszállítása.* A „statim” postai rendelések száma automatikusan csökken a kartonrendszer biztosította állandó és folyamatos készletellenőrzés eredményeként.

2. *A befektetett eszközök forgási sebessége 33%-kal növekedett.* A gyógyszer-tár készletnormáját 320 000 Ft átlagforgalomban állapították meg. Ez az év folyamán előre nem látható mértékben növekedett, a normát azonban nem módosították, így az eredeti készletnormával bonyolítottunk le a kísérlet időszakában fél éven át havi 501 000 Ft átlagforgalmat — normatúllépés nélkül! A kísérlet eredményéből következik, hogy 30%-os relatív normacsökkentés mellett is lehet biztonságos a gyógyszerellátás.

3. *A kartonrendszer feleslegessé teszi a kéthetenkénti készletfelvételt, mivel állandó automatikus készletellenőrzést pótol.* Talán még a havonkénti készletfelvétel is feleslegesnek tekinthető. Ilyen irányú kísérletet ugyan nem végeztem, de valószínűleg a hullámzó gyógyszerigények kielégítését, illetve az utánpótlást egyenletesebbé tenné, ha csak kartonrendszerben gazdálkodnánk. Egyenletesebbé válna a pénzügyi keret felhasználása, és nem utolsósorban a raktárterület is jobban kihasználható volna. A gyógyszer-tári dolgozók mentesülnének a mindenkit zavaró „kampány”-feladatok egy részétől (készletfelvétel és ütemes gyógyszerérkezés), s így egyenletesebb tempóban végezhetnék gyógyszerellátó tevékenységüket.

Eredményeinket az alábbi pontokban foglalhatom össze:

1. A kartonrendszer a defektálásból kizárja a szubjektivitást.

2. Hiány nem keletkezhet a gyógyszer-tár hibájából;

a hiányjegyzék módosítását különmunka nélkül követi a minden szükséges cikkre kiterjedő soron kívüli megrendelés.

3. A fogyókészlet rendszeres helyesbítése folyamatosan, tényt számok alapján végezhető

4. A havi rendelés alkalmával belső ellenőrzést pótol.

5. Vállalati költségmegtakarítást tesz lehetővé.

6. A megadott készletnormával ésszerűbben lehet gazdálkodni.

7. Nagy megrendeléseket elegendő havonként — vagy még ritkábban — feladni, így egyenletesebb munkatempó biztosítható

A kísérletet elszigetelve végeztem egy középforgalmú gyógyszer-tárban. Eredményeként bebizonyosodott, hogy jobb munkaszervezéssel a dolgozók egyenletesebb terhelését lehet elérni, többletmunka és többletpénz-ráfordítás nélkül az eddiginél jobb, egyenletesebb gyógyszerellátás biztosítható.

И Телешши: Усовершенствование хозяйствования лекарственными препаратами публичной аптеки введением системы карточек.

Автор описывает систему карточек примененную в управляемой им аптеке среднего оборота для наглядного показания состояния запасов лекарственных препаратов. Применением системы работа хозяйствования лекарственными препаратами становится более точной и эффективной и при ее помощи и предприятие может экономить.

I. Télessy: *Modernization of the management of drug stocks of pharmacies by the introduction of a card system*

A card system is described introduced by the author to keep check on the stocks stored in the medium-size pharmacy under his management. By the application of the card system the management of drug stocks has been rendered more accurate and more effective. Even economy of labour may be gained in addition.

I. Télessy: *Modernisierung der Arzneimittel-Ökonomie durch ein Kartei-System in den öffentlichen Apotheken*

Ein Kartei-System zur Erfassung des lagernden Arzneimittelbestandes wird bekannt gegeben. Das System trägt dazu bei, eine genauere und effektivere Bearbeitung der Arzneimittel-Ökonomie zu gewährleisten und gleichzeitig eine Kosten-Einsparung zu erzielen.

(Pest megyei Tanács Gyógyszer-tári Központja, 2370 Dabas, Gyógyszer-tár)

Érkezett: 1973 XII. 6.

250 ÉVES AZ OROSZ TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

APN: Öst. Ap.-Ztg. 28 (37), 678 (1974)

Egy régi okmány tanúsága szerint I. Péter cár 1714-ben Pétervárnak egy távoleső, külső részén, Woronij Ostrowon (Varjúsziget) kerttel jelöl ki a gyógyszerészek számára. Ezen a helyen, amely most a város belterületén fekszik, jelenleg a Szovjet Tudományos Akadémia botanikai intézetének tudományos laboratóriumai, hajtatóházak és kertek foglalnak helyet. Az akadémia 250 éves jubileuma alkalmából megemlékeznek arról, hogy az intézmény, amely az I. Péter alapította fűvészkertből fejlődött ki, ma a világ egyik legismertebb botanikai központja. A botanikai intézetben 2 akadémiai rendes tag, 2 levelező tag, 250 kandidátus és 50 doktori fokozatú munkatárs dolgozik. Az intézet herbáriumában,

amely a második legnagyobb a világon, mintegy 6 millió növényi készítmény található. Ez a gazdag tárház tette lehetővé a szovjet botanikusok számára a „Szovjetunió Flórája” című 30 kötetes alapvető mű elkészítését, amelyhez hasonlókat nem ismer a tudományos világ. Mintegy 17 500 növényfaj leírását találjuk meg benne, közöttük 1800 olyanét, amelyeket a kutatók addig nem ismertek. Elkészítette a tudósgárda a Szovjetunió geobotanikai térképét 1 : 4 000 000 és 1 : 2 500 000 méretben; ezeknek tudományos értékük mellett gyakorlati jelentőségük is nagy. Segíti a termőtalaj és a növényállomány helyes felhasználását, a szűzföldek helyes telepítését Ránutattak több olyan növény ipari felhasználhatóságára, amelyeket korábban értéktelennek tartottak. Az intézet kutatói segítenek új, nagyhozamú gabona- és takarmányfélék kitenyésztésében is (7).

R. B.